Verbond van Uitvaartzorg
www.verbondvanuitvaartzorg.nl
info@verbondvanuitvaartzorg.nl
T 070 - 364 75 00

Reactie Verbond van Uitvaartzorg op de internetconsultatie Zelfstandigenwet

27 oktober 2026

1. Algemene reactie

Het Verbond van Uitvaartzorg (VvU) vertegenwoordigt uitvaartorganisaties en uitvaartverenigingen van verschillende omvang, waaronder zelfstandig werkende uitvaartprofessionals. Vanuit deze brede vertegenwoordiging reageren wij op het conceptwetsvoorstel Zelfstandigenwet.

Het Verbond onderschrijft het belang van een duidelijke afbakening tussen zelfstandig ondernemerschap en werken in loondienst. Schijnzelfstandigheid moet worden voorkomen. Tegelijkertijd moet er voldoende ruimte blijven voor professionals die bewust kiezen voor het zelfstandig ondernemerschap en voor organisaties die op een verantwoorde manier met hen willen samenwerken.

Het ontbreken van duidelijkheid vooraf belemmert onze sector
De huidige onduidelijkheid over de kwalificatie van arbeidsrelaties vormt een belangrijk knelpunt voor de uitvaartbranche. Opdrachtgevers en zelfstandigen kunnen vooraf onvoldoende vaststellen of hun samenwerking daadwerkelijk als een overeenkomst van opdracht kan worden aangemerkt, of dat achteraf toch sprake blijkt te zijn van een arbeidsovereenkomst.

Dit leidt tot terughoudendheid bij het inschakelen van zelfstandigen, ook wanneer beide partijen nadrukkelijk de bedoeling hebben om op zelfstandige basis samen te werken en de werkzaamheden daar in de praktijk ruimte voor bieden.

De onzekerheid wordt versterkt doordat een beoordeling achteraf verstrekkende arbeidsrechtelijke, fiscale en financiële gevolgen kan hebben.

In de uitvaartbranche is deze problematiek bijzonder relevant. Uitvaartorganisaties werken regelmatig samen met zelfstandige uitvaartverzorgers, uitvaartassistenten, ritueelbegeleiders en andere gespecialiseerde professionals. Deze samenwerking is van belang om flexibel te kunnen inspelen op een wisselend werkaanbod en de wensen van nabestaanden.

Een overlijden is niet planbaar. De werkzaamheden die daaruit voortvloeien, moeten vaak op korte termijn worden georganiseerd en uitgevoerd. Daarbij is regelmatig sprake van samenwerking tussen verschillende professionals, waarbij onderlinge afstemming en het nakomen van afspraken essentieel zijn.

Dat een zelfstandige zich moet voegen naar de planning van een uitvaart, de wensen van nabestaanden of praktische afspraken met andere betrokkenen, betekent naar onze mening niet zonder meer dat sprake is van een gezagsverhouding.

Het Verbond vindt het daarom essentieel dat de Zelfstandigenwet niet alleen theoretisch duidelijkheid biedt, maar ook in de dagelijkse praktijk toepasbaar is.

Onze belangrijkste oproep is om een wettelijk kader te creëren waarmee opdrachtgevers en zelfstandigen vooraf met voldoende rechtszekerheid kunnen vaststellen onder welke voorwaarden zij met elkaar kunnen samenwerken.

Waardering voor de voorgestelde systematiek
Het Verbond is positief over het uitgangspunt van de Zelfstandigenwet om door middel van een zelfstandigentoets en een werkrelatietoets meer duidelijkheid te bieden.

Het is daarbij waardevol dat niet uitsluitend wordt gekeken naar de uitvoering van een individuele opdracht, maar ook naar het ondernemerschap van de zelfstandige zelf.

Wel plaatsen wij een kanttekening bij de voorgestelde systematiek. Wanneer niet aan alle criteria wordt voldaan, kan geen beroep worden gedaan op de beoogde veilige haven en blijft een beoordeling aan de hand van artikel 7:610 BW noodzakelijk.

Daarmee bestaat het risico dat juist voor een aanzienlijke groep zelfstandigen en opdrachtgevers de huidige onzekerheid blijft bestaan.

Wij pleiten daarom voor praktisch toepasbare criteria, heldere toelichtingen en herkenbare voorbeelden uit verschillende sectoren, waaronder de uitvaartbranche.

2. Beantwoording consultatievragen

Vraag 1a. Wat is een goede hoogte voor een minimumbedrag dat zelfstandigen per jaar moeten besteden aan voorzieningen tegen ondernemersrisico's?

Het Verbond onderschrijft dat zelfstandig ondernemerschap gepaard gaat met verantwoordelijkheid voor het afdekken van risico's, waaronder arbeidsongeschiktheid en het opbouwen van een oudedagsvoorziening.

Wij plaatsen echter vraagtekens bij het hanteren van één uniform minimumbedrag.

De kosten van passende voorzieningen verschillen sterk per zelfstandige. Daarbij spelen onder meer leeftijd, inkomen, arbeidsomvang, persoonlijke omstandigheden en de gekozen wijze van risicodekking een rol.

Een vast minimumbedrag biedt bovendien niet automatisch de garantie dat een zelfstandige daadwerkelijk voldoende bescherming heeft geregeld.

Wij pleiten daarom voor een beoordeling die meer gericht is op de aanwezigheid en passendheid van voorzieningen dan uitsluitend op de daaraan bestede bedragen.

Daarbij kan bijvoorbeeld worden gekeken naar voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid en pensioenopbouw. Ook collectieve arrangementen en alternatieve vormen van risicodekking moeten daarbij een plaats kunnen krijgen.

Wanneer de wetgever toch kiest voor een minimumbedrag, verzoeken wij dit proportioneel vast te stellen en rekening te houden met deeltijdondernemerschap en persoonlijke omstandigheden.

Vraag 1b. Welke toetsbare voorzieningen ontbreken volgens u in de opsomming in de memorie van toelichting?

Het Verbond vraagt in het bijzonder aandacht voor onderlinge voorzieningen voor arbeidsongeschiktheid, zoals broodfondsen.

Dergelijke voorzieningen kunnen voor zelfstandigen een belangrijke rol spelen bij het opvangen van inkomensverlies tijdens de eerste periode van arbeidsongeschiktheid.

Wij pleiten ervoor om deze vormen van risicodekking, voor zover voldoende aantoonbaar en toetsbaar, expliciet mee te nemen in de verdere uitwerking.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de regelgeving ruimte biedt voor verschillende combinaties van verzekeringen, collectieve voorzieningen en individuele financiële reserveringen, mits deze daadwerkelijk bescherming bieden tegen relevante ondernemersrisico's.

Vraag 2a. Hoe kijkt u aan tegen de mogelijkheden van (her)startende zelfstandigen om te voldoen aan de criteria van de zelfstandigentoets?

Het Verbond vindt dat startende en herstartende ondernemers een reële mogelijkheid moeten hebben om aan de zelfstandigentoets te voldoen.

In de uitvaartbranche beginnen regelmatig professionals voor zichzelf nadat zij eerder in loondienst hebben gewerkt. Zij beschikken vaak al over relevante vakkennis, ervaring en een professioneel netwerk, maar moeten hun eigen klantenkring en opdrachtenportefeuille nog opbouwen.

Het criterium van minimaal drie opdrachtgevers kan voor deze groep in de beginperiode een belemmering vormen.

Wij vinden het positief dat het wetsvoorstel aandacht besteedt aan de positie van starters, maar vragen om een eenvoudige en goed uitvoerbare regeling die voorkomt dat zij direct met rechtsonzekerheid worden geconfronteerd.

Daarbij kan worden gedacht aan een redelijke aanloopperiode waarin andere aantoonbare kenmerken van ondernemerschap zwaarder kunnen meewegen, zoals acquisitie, een eigen onderneming, ondernemersrisico en het zelfstandig bepalen van tarieven en werkwijze.

Het ontbreken van drie opdrachtgevers tijdens de startfase zou naar onze mening niet doorslaggevend mogen zijn voor de vraag of iemand daadwerkelijk zelfstandig ondernemer is.

Vraag 3a. In hoeverre sluit het wetsvoorstel aan bij werkenden die naast hun baan in loondienst ook zelfstandige opdrachten uitvoeren?

Ook in de uitvaartbranche komt het voor dat professionals naast een dienstverband zelfstandig opdrachten uitvoeren.

Het Verbond vindt het belangrijk dat deze combinatie mogelijk blijft, mits daadwerkelijk sprake is van zelfstandig ondernemerschap bij de betreffende opdrachten.

De voorgestelde criteria moeten daarom proportioneel worden toegepast op deeltijdzelfstandigen.

Met name het minimumbedrag voor voorzieningen en het vereiste aantal opdrachtgevers kunnen voor deze groep relatief zwaar uitpakken.

Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat sommige risico's al gedeeltelijk zijn afgedekt via een dienstverband.

Wij pleiten voor een regeling die rekening houdt met de omvang van de zelfstandige werkzaamheden en voorkomt dat deeltijdzelfstandigen onnodig worden uitgesloten van de veilige haven.

Vraag 4a. Hoe kijkt u aan tegen de wijze waarop werken voor of via intermediairs meetelt voor het criterium van minimaal drie opdrachtgevers?

Het Verbond vindt dat bij het beoordelen van het aantal opdrachtgevers zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij de feitelijke economische werkelijkheid.

Binnen de uitvaartbranche komt het voor dat zelfstandige professionals opdrachten uitvoeren voor verschillende uitvaartorganisaties, terwijl de administratieve of contractuele afhandeling via één tussenpersoon of intermediair verloopt.

Wanneer een zelfstandige daadwerkelijk voor verschillende organisaties werkzaamheden verricht, daarbij te maken heeft met verschillende opdrachtomstandigheden en niet economisch afhankelijk is van één feitelijke opdrachtgever, zou dit naar onze mening moeten kunnen meewegen.

Wij pleiten er daarom voor om niet uitsluitend te kijken naar het aantal contractuele tussenpersonen, maar ook naar het aantal daadwerkelijk verschillende opdrachtgevers waarvoor de zelfstandige werkzaamheden uitvoert.

Daarbij moet uiteraard worden voorkomen dat uitsluitend administratieve constructies worden gebruikt om kunstmatig aan het vereiste aantal opdrachtgevers te voldoen.

Een praktische en controleerbare regeling is hierbij noodzakelijk.

Vraag 5a. Hoe moet worden omgegaan met wet- en regelgeving die de vrijheid van zelfstandigen bij het uitvoeren van werkzaamheden beperkt?

Het Verbond vindt dat onderscheid moet worden gemaakt tussen beperkingen die voortvloeien uit een gezagsverhouding en beperkingen die inherent zijn aan de aard van de werkzaamheden of aan wettelijke en professionele verplichtingen.

Ook binnen de uitvaartbranche bestaan verplichtingen en omstandigheden die invloed hebben op de wijze waarop werkzaamheden worden uitgevoerd.

Daarbij valt te denken aan de wettelijke regels rondom de bestemming van lichamen van overledenen, de noodzakelijke zorgvuldigheid bij de verzorging en het vervoer van overledenen en de afspraken die voortvloeien uit de wensen van nabestaanden.

Daarnaast vraagt de uitvoering van een uitvaart om nauwkeurige afstemming over tijdstippen, locaties en de werkzaamheden van verschillende betrokken professionals.

Een zelfstandige uitvaartverzorger kan bijvoorbeeld niet volledig zelfstandig het tijdstip van een uitvaart bepalen wanneer dit afhankelijk is van de beschikbaarheid van een crematorium, begraafplaats of andere betrokken partijen.

Dergelijke praktische beperkingen zijn inherent aan de dienstverlening en mogen niet zonder meer worden uitgelegd als aanwijzingen voor het bestaan van een gezagsverhouding.

Wij verzoeken de wetgever daarom expliciet te verduidelijken dat wettelijke verplichtingen, professionele kwaliteitsnormen, klantwensen en noodzakelijke organisatorische afstemming op zichzelf geen aanwijzing vormen voor werkgeversgezag.

De doorslaggevende vraag moet zijn of de opdrachtgever daadwerkelijk werkgeversgezag uitoefent over de zelfstandige, of dat sprake is van normale afstemming binnen een zakelijke opdrachtrelatie.

Vraag 6a. Hoe kijkt u aan tegen het criterium 'werken voor eigen rekening en risico' en de omschrijving daarvan?

Het Verbond onderschrijft dat het werken voor eigen rekening en risico een wezenlijk kenmerk van zelfstandig ondernemerschap is.

Wij vinden het daarbij belangrijk dat dit criterium wordt beoordeeld vanuit de feitelijke ondernemingsactiviteiten van de zelfstandige en de risico's die daarmee samenhangen.

In de uitvaartbranche voeren zelfstandige professionals regelmatig werkzaamheden uit in opdracht en onder de naam van een uitvaartorganisatie.

De uitvaartorganisatie heeft in dat geval veelal de overeenkomst met de nabestaanden gesloten en draagt de verantwoordelijkheid voor de financiële afwikkeling van de totale uitvaart.

Dat betekent ook dat facturen van derden, zoals crematoria, begraafplaatsen, vervoerders of andere leveranciers, doorgaans door de uitvaartorganisatie worden ontvangen en voldaan.

Het zou niet aansluiten bij de praktijk wanneer van een zelfstandige uitvaartprofessional wordt verwacht dat deze dergelijke kosten zelf draagt of voorschiet om als zelfstandig ondernemer te worden aangemerkt.

Het ondernemingsrisico van deze professional ligt op andere terreinen, zoals het verwerven van opdrachten, het ontbreken van een gegarandeerd inkomen, het zelfstandig vaststellen van tarieven, aansprakelijkheid voor de eigen dienstverlening en het dragen van eigen bedrijfskosten.

Wij verzoeken daarom om bij de verdere uitwerking duidelijk te maken dat het rechtstreeks betalen van derden of het dragen van de volledige financiële verantwoordelijkheid voor een eindproduct geen noodzakelijke voorwaarde is om voor eigen rekening en risico te werken.

Vraag 6b. Welke aanvullende indicatoren voor werken voor eigen rekening en risico ontbreken volgens u?

Het Verbond stelt voor om bij de beoordeling van het ondernemingsrisico nadrukkelijk rekening te houden met de volgende indicatoren:

- De zelfstandige bepaalt zelf zijn of haar tarieven of onderhandelt daarover met opdrachtgevers.
- De zelfstandige heeft geen gegarandeerd aanbod van opdrachten en draagt zelf het risico van onvoldoende werk of omzet.
- De zelfstandige is verantwoordelijk voor eigen acquisitie en het onderhouden van zakelijke relaties.
- De zelfstandige draagt eigen bedrijfskosten, zoals administratie, opleidingen, beroepsontwikkeling en relevante verzekeringen.
- De zelfstandige draagt verantwoordelijkheid en eventuele aansprakelijkheid voor de kwaliteit van de eigen dienstverlening.
- De zelfstandige kan opdrachten accepteren of weigeren en is niet verplicht zich structureel beschikbaar te stellen aan één opdrachtgever.

Wij vinden het belangrijk dat deze indicatoren in samenhang worden beoordeeld en dat niet één afzonderlijke indicator doorslaggevend wordt.

3. Aanvullende aandachtspunten en aanbevelingen

Naast de beantwoording van de consultatievragen vraagt het Verbond aandacht voor drie onderwerpen.

3.1. Zorg voor daadwerkelijke zekerheid vooraf

Het belangrijkste doel van de Zelfstandigenwet moet naar onze mening zijn dat zelfstandigen en opdrachtgevers vóór het aangaan van een opdracht kunnen beoordelen of hun samenwerking aan de wettelijke voorwaarden voldoet.

Een wettelijke veilige haven heeft alleen praktische betekenis wanneer de criteria voldoende duidelijk en objectief toetsbaar zijn.

Wij verzoeken daarom om een laagdrempelig beoordelingsinstrument te ontwikkelen, met herkenbare praktijksituaties en voldoende duidelijkheid over de juridische betekenis van de uitkomst.

Daarbij moet zo veel mogelijk worden voorkomen dat opdrachtgevers ondanks een zorgvuldige beoordeling vooraf alsnog worden geconfronteerd met onvoorziene gevolgen van een andere kwalificatie achteraf.

3.2. Houd rekening met sectorspecifieke omstandigheden

De aard van de werkzaamheden verschilt sterk tussen sectoren.

De uitvaartbranche kenmerkt zich door onvoorspelbare werkzaamheden, een grote verantwoordelijkheid richting nabestaanden, korte uitvoeringstermijnen en intensieve samenwerking tussen professionals.

Wij pleiten ervoor om bij de nadere uitwerking van de Zelfstandigenwet rekening te houden met deze kenmerken.

In het bijzonder moet worden voorkomen dat noodzakelijke organisatorische afstemming of het werken binnen de planning van een uitvaart automatisch wordt gezien als een aanwijzing voor een arbeidsovereenkomst.

3.3. Voorkom onnodige administratieve lasten

Het Verbond onderschrijft het belang van toetsbare criteria, maar vindt dat de administratieve belasting voor zelfstandigen en opdrachtgevers beperkt moet blijven.

De uitvaartbranche kent veel kleine ondernemingen en zelfstandige professionals. Voor hen moeten de regels begrijpelijk en uitvoerbaar zijn zonder dat voortdurend specialistisch juridisch advies noodzakelijk is.

Wij pleiten daarom voor eenvoudige bewijsvoering, heldere criteria en zoveel mogelijk aansluiting bij bestaande gegevens en documenten die ondernemers al beschikbaar hebben.

4. Conclusie

Het Verbond van Uitvaartzorg ondersteunt het streven van de regering om schijnzelfstandigheid tegen te gaan en meer duidelijkheid te bieden over het werken als zelfstandige.

Wij zien in de voorgestelde zelfstandigentoets en werkrelatietoets een waardevolle aanzet om deze doelen te bereiken.

Tegelijkertijd benadrukken wij dat duidelijkheid vooraf in onze sector van groot maatschappelijk belang is. Nabestaanden moeten juist in een kwetsbare periode kunnen rekenen op passende, zorgvuldige en tijdige uitvaartzorg. Daarvoor is het essentieel dat uitvaartorganisaties voldoende deskundige professionals kunnen inzetten, ook bij onverwachte drukte.

De huidige onzekerheid belemmert de samenwerking tussen uitvaartorganisaties en zelfstandige professionals en kan ertoe leiden dat opdrachtgevers uit voorzorg afzien van de inzet van zelfstandigen. Daarmee komt de beschikbaarheid van uitvaartzorg onder druk te staan. Duidelijkheid vooraf biedt daarom niet alleen zekerheid aan ondernemers, maar draagt ook bij aan de continuïteit en toegankelijkheid van een dienstverlening waarop iedereen moet kunnen vertrouwen.

Het Verbond vraagt daarom om een Zelfstandigenwet die niet alleen schijnzelfstandigheid voorkomt, maar ook daadwerkelijk ruimte en rechtszekerheid biedt aan zelfstandig ondernemerschap.

Wij zijn graag bereid om vanuit de praktijk van de uitvaartbranche mee te denken over de verdere uitwerking en toepassing van de voorgestelde criteria.